

KLIMAATLING

Wandeling met podcast/zoektocht

6
KM

van
14 april
t.e.m.
21 mei
2022

WARM
ALARM

ZET HET KLIMAAT
NIET OP PAUZE

Meer info:

Vertrek- en eindpunt aan het
Wereldcafé Leuven
Joris Helleputteplein 2

WANDELING "KLIMAATLINGEN & WATER" IN LEUVEN
(NEDERLANDSE VERSIE)

Wandeling “klimaatlingen en water” in Leuven.

Beste wandelaar.

Gedurende de wandeling kan je podcasts beluisteren “vanuit je kano”. Zo deden ze het in immers Gent. En da’s (met een Franse huig-rrr) “natuurlèk vrieë wijs”, en goed gezien van Masereelfonds Gent.

Maar wij doen het te voet. Een beetje met dezelfde inhoud, vanuit dezelfde bekommernis: voor de “klimaatlingen”, voor de erkenning van de klimaatproblematiek als gegronde reden voor erkenning als vluchteling, wereldwijd, door de verenigde naties... maar alvast ook bij ons.

Daarbij kan je die podcasts al stappend ook beluisteren (doorheen de tekst geven we aan waar je ze kan downloaden), met daarin ook getuigenissen van vluchtelingen, meestal in het Engels. Als je iedereen laat meeluisteren, let er dan op dat minstens iemand de wegbeschrijving goed volgt!

*Hier op het Helleputteplein vind je alvast de **QR-code voor de eerste podcast**.*

Maar komaan, op stap!

We verlaten het wereldcafé en gaan naar rechts, tot op het einde van het plein. Achter de struiken kunnen we links tot aan het water: de Dijle, een rivier van 86 km lang die uitmondt in de Rupel en verder in de Schelde. Ook bij droog weer stroomt er per seconde zo’n 4 kubieke meter door de Dijle in Leuven, dat is zomaar even 4000 liter, bij regen loopt dat op tot 10 duizend liter, of 1000 emmers per seconde, zestig duizend emmers per minuut! Als de bedding niet zo breed is, zoals hier, moet de rivier dus wel nogal diep zijn om al dat water door te laten... of zeer vlug stromen. Stromend water kan dus zeer krachtig zijn, en verwoestingen aanrichten: bomen ontwortelen, dijken doen breken, auto’s meesleuren, zoals in juli vorig jaar in Pepinster en Verviers. Maar

water is ook een zegen! Want zonder water is leven gewoon onmogelijk: geen planten, geen dieren en geen mensen.

Water is dus zeer belangrijk. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er om (drink-)water soms gevochten wordt.

Maar we keren terug naar de overkant van het plein en nemen de Waaistraat, om dan de Minderbroedersstraat naar rechts in te slaan.

Waar we de Dijle oversteken, zie we rechts dat de rivier zich splitst. Dat zien we op verschillende plaatsen in Leuven, en dat geeft meteen meer mogelijkheden om al dat water af te voeren.

Juist op het einde van de Minderbroedersstraat zien we rechts een achthoekig gebouw: het anatomisch theater. Hier zaten de studenten op de tribunes tegen de muren om beneden de professor bezig te zien terwijl die lijken opensneed om de bouw van het lichaam en de ligging van de organen te laten zien... **QR code voor podcast 2.**

Maar we steken de straat over en gaan door de poort de kruidtuin in, nu net 200 jaar oud, en oorspronkelijk bedoeld om medische planten en kruiden te leren kennen.

We volgen de pijlen naar de Verzonken Tuin, lopen langs de kleine serre, de Alpiene kas. Zie je de vetplantjes? Waar het op de wereld zeer droog is, met veel zandgrond (waar het water – voor zover dat er al is - meteen doorheen loopt) of zeer hoog (boven de “boomgrens”) vind je weinig, of enkel kleine en houtachtige planten. Loop nu even door naar de verzonken tuin, die uitnodigt om even te rusten, maar we hebben geen tijd! We lopen door naar rechts, door het poortje en komen in de boomgaard. Daar slaan we meteen rechtsaf, bijna rechtsomkeer, en stappen de varenkas binnen. Voel je de vochtige warme lucht.

We hopen dat je zo wat ervaren hebt wat het klimaat, het weer, de bodem betekent voor de plantengroei... en dus ook voor de voeding van mens en dier!

Kom gerust nog eens terug naar de Kruidtuin, en ontdek al die andere bijzonderheden (zoals het borstbeeld van die mijnheer met een fopspeen als medaille, of de doodsbeenderenboom, die door storm Eunice in februari 2022 ontworteld werd), maar wij moeten verder. We lopen de kruidtuin uit langs waar we binnen kwamen, en nemen de Kapucienenvoer naar links. De naam van deze straat verwijst ook naar water: de Voer, een zijrivier van de Dijle, die hier onder straat loopt, en natuurlijk ook naar de paters Capucijnen (genoemd naar hun bruine kap: wie zo’n kap of cappa draagt is een cappuccino).

Rechts van ons, nu een enorme bouwwerf, stond de verpleegstersschool, verbonden aan het universitair ziekenhuis Sint-Rafaël. We komen aan de Brusselsestraat, en nemen die rechts tot aan het Handbooghof, net naast de “Spar”. Maar daar rechtover stond het Sint-Pieter-ziekenhuis, onlangs afgebroken, dat echter nooit helemaal werd gebruikt, want intussen was men begonnen met de bouw van Gasthuisberg... Maar jarenlang stond Sint-Pieter leeg... hoewel het eigenlijk intussentijd toch onderdak kon bieden aan zovele vluchtelingen, mensen op de dool... en klimaatlingen.

Klimaatlingen? Zo noemen we mensen die op de vlucht zijn, niet voor oorlog of wapengeweld, maar omwille van het klimaat. Boskappingen zorgen immers vaak voor verzanding of de vorming van woestijngrond: alles wordt droog (want de boomwortels houden de grond niet meer vast en vruchtbaar), en dus groeit er haast niks meer. Of op de vlucht voor overstromingen, waarbij velden onderlopen, oogsten verloren gaan... maar ook huizen meegesleurd worden.

Men schat dat er momenteel zo’n 33 miljoen mensen op de vlucht zijn in hun eigen land: 8,5 miljoen op de vlucht voor geweld, maar bijna 25 miljoen voor het klimaat. En als het zo doorgaat verwacht men er 143 miljoen in 2050! Hoog tijd dus om iets te doen!

In het Handbooghof lopen we langs de oude stadsmuur (12-de eeuw!). Op het einde nemen we rechts en draaien mee, maar nemen niet de Lei, maar de Dirk Boutslaan, zodat de Dijle rechts van ons stroomt. Maar kijk, ligt daar nu iemand stokstijf te zonnen beneden op de Dijleterrassen? We dalen af naar het water en ja, op de Dijleterrassen is het zalig zonnen... als het niet teveel geregend heeft, want die terrassen kunnen soms onderlopen, en dan zie je Fiere Margriet drijven.

QR-code podcast nummer 3!

Margrietje is een volksheilige, die zou vermoord zijn en in de Dijle gegooid, maar als bij mirakel dreef ze stroomopwaarts, tegen de stroming in dus, naar Leuven.

Aan de overkant van de straat zie je het SLAC, kunst- en muziekacademie van stad Leuven. Opleidingen in de kunsten dus. Maar wist je dat een kandidaat-vluchteling gedurende 4 maanden geen recht heeft om te werken? Hij of zij heeft wel recht op opvang en voeding, maar voor een extraatje moet hij/zij het dus maar “in ‘t zwart” zien te rooien, met alle gevolgen bij een arbeidsongeval! En met een degelijke opleiding, ook “op de werkvloer” kan hij of zij wellicht hier beter aan de bak, en dat kan best in ons land tijdens de “inburgeringscursussen”. En zelfs als een erkenning als vluchteling afgewezen wordt, dan kan die opleiding best van pas komen in het thuisland... en er zelfs voor zorgen dat er minder migratie komt. Die afgewezen vluchtelingen kunnen immers, bij hun terugkeer in het thuisland, hun opleiding juist aanwenden om ertoe bij te dragen dat het leven daar beter wordt, en er minder reden is tot vluchten! Denk aan opleidingen in de bouw (bvb. voor het bouwen van stevige dammen), in de bio-landbouw (irrigatie of bevoeding van velden, compostering...), in de hydrologie (de waterhuishouding)...

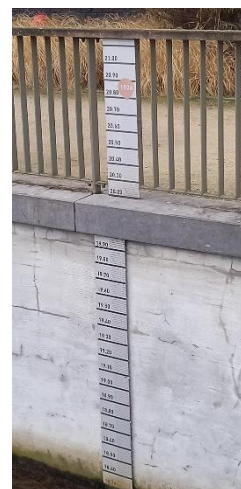
We gaan even terug naar waar het Handbooghof uitkwam, en aan de overkant van de straat splitst de Dijle zich nog maar eens. We volgen even de Brouwerstraat naar links en lopen dan langs de Dijle via de Halvestraat, “halve”-straat omdat ze maar aan één kant bebouwd kon worden, hoewel de nieuwe appartementen langs het water het tegendeel bewijzen. Op het einde, waar we rechts alweer een brug over het water zien (en we lezen het bouwjaar, maar ook om welk water het hier weer gaat), gaan we links de Pereboomstraat in. Aan het Bruulpark (links) nemen we rechts het bruggetje: het Hambrugpad (neen, niet genoemd naar de Duitse stad, maar naar de brug over de Ham, zoals de Penitentienenstraat heette). In het Bruulpark hebben we met zijn allen afspraak op 20 en 21 mei 2022 voor het Wereldfeest: eet- en drankstandjes, optredens, info... van over de hele wereld!

Het Hambrugpad draaien we mee naar links, opnieuw over het water, en dan naar rechts. In de bocht botsen we op de poort van de Al Fath moskee. Aan de Penitentienenstraat gaan we heel even naar rechts, en nemen dan het paadje links (zodat het water links van ons loopt).

Aan het einde zien we weer Dijleterrassen, met info-borden over de overstroming in 1906. Aan de overkant van de rivier geeft een pijl aan hoe hoog het water toen stond. Dat is dus meer dan 100 jaar geleden... maar vorig jaar gebeurde het nog in Verviers en Pepinster! En stel je voor dat dat elk jaar

gebeurt, in het regenseizoen. Dan zou je toch verhuizen, op de vlucht slaan voor de klimaatwijzigingen... en dus klimaatling worden!

QR-code voor podcast 4

We vervolgen het pad (steken het water dus niet over), maar gaan naar de werf voor een nieuwe wijk in de Mechelsestraat: even naar links maar aan de Horenblazer, huisnummer 170 (en volgende) nemen we het paadje rechts. We volgen tot over het Valkenplein. Maar eerst steken we weer het water over: deze keer de Voer en kijken we naar rechts: de monding van de Voer in de Dijle. We komen in de Glasblazerijstraat en gaan naar het Sluisparkje rechts. Kijk even naar beneden: de Vistrap! Trap? voor vissen?

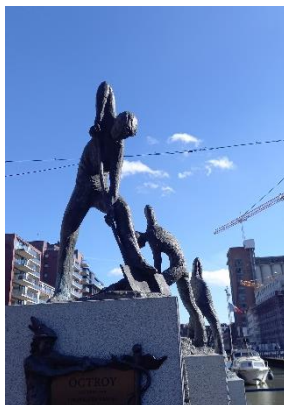
Het bord legt het ons uit: een stuw zorgt er hier voor dat het water hoog genoeg staat om het kanaal van water te voorzien (want water loopt altijd “bergaf”, en het water in het kanaal staat niet altijd lager dan de Dijle!). Dat hoogteverschil kan anderhalve meter bedragen, en da’s wat veel voor vissen... Daarom een vistrap: 23 kleine tredes van 7 centimeter die de vissen wel kunnen nemen of “overbruggen” (zonder brug).

We lopen tot aan de waterspeeltuin rechts. De sleuven zouden de loop van de Dijle en de Voer in de stad voorstellen, de gele slagboompjes die het water ophouden geven dan de sluizen aan. We nemen het centrale pad door het parkje naar links. Veel water hier: de vistrap, de speeltuin, en terrassen tot aan het water.

Allemaal drinkbaar (want alle water kan gedronken worden, is dus drinkbaar) maar is daarom nog geen gezond drinkwater!

Men noemt de aarde soms de “blauwe planeet” omdat je vanuit de ruimte vooral veel water ziet (3/4 van het aardoppervlak is water!). Maar slechts 3 % van al dat water is goed om te drinken, en daarvan gaat dan nog drie kwart naar landbouw en veeteelt. Intussen heeft 3 mensen op 10 geen toegang tot drinkwater...

Op het einde: even uitkijken! we steken de straat (“Havenkant”) over en komen op een pleintje aan OPEK (openbaar entrepot voor de kunsten, vroeger overslagplaats van douane) en het einde van de vaartkom, waarin de bootjes aangemeerd liggen.

Kijk aan het begin (of het einde) van de vaartkom: een beeldhouwwerk van “de kanaalgravers”. Stel je voor: meer dan 250 jaar geleden, voor er bulldozers reden, groeven 500 arbeiders gedurende 2 jaar lang, met spade en schop, een kanaal van Leuven naar Mechelen. Herken je trouwens op de zijkant het silhouet van Leuven (met stadhuis) en van Mechelen (met Sint-

Romboutstoren)? En zie je ook op de achterkant de groep applaudiserende notabelen? De figuur helemaal rechts lijkt me eerder een bedelaar. Of zou het een klimaatling zijn?

De stad wil hier in de vaartkom een openluchtwembad maken. Maar dan liefst niet met Dijlewater. Want vroeger werd veel afvalwater (van de was, de kook, het bad...) gewoon in de Dijle geloosd. En bij vele oude huizen langs de Dijle is dat nog altijd zo! Gelukkig wordt nu meer en meer het afvalwater gescheiden van de “hemelwater” of regenwater, maar waterverontreiniging is, naast het klimaat, nog zo’n probleem dat de aarde en het leven bedreigt. Per jaar komt er 11 miljoen ton plastic afval in zee terecht. Gebruik dus zo weinig mogelijk plastic, werp je afval niet weg, maar doe het in de afvalbakken en -zakken!

We lopen even naast de vaartkom tot aan café de lantaarn. Daar steken we de straat weer over en nemen de Vaartstraat. Even verder, na huisnummer 159, zien we aan onze rechterkant weer “Dijleterrassen”. Daar steken we door: opnieuw over de Dijle, langs grote wielen die de sluis open of dicht draaien en het water tegenhouden of laten lopen. We komen dan ook in de Sluisstraat...

Even naar links en dan rechts: het Klein Begijnhof. We slaan links in langs de kleine huisjes, met een nummer maar ook met een naam!

Op het einde van het klein Begijnhof: links tegen de muur een grote merkwaardigheid: oude urinoirs of pissijntjes. Er stroomt altijd water in, maar door het toch wel speciale milieu, groeien hier mossen die je bijna nergens meer vindt (zeggen biologen ons).

Even merkwaardig is de kerktoeren recht voor ons: één van de 7 wonderen van Leuven: een toren waarin geen enkele spijker gebruikt werd: geen dakgebinte, geen leien, maar één grote meccano, helemaal in steen!

We lopen langs de kerkdeur en gaan het parkje daarachter in. We volgen het pad rechts, langs de “Thierry-vleugel” opgebouwd met brokstukken van huizen die in brand gestoken werden in de eerste wereldoorlog, we zien een paar merkwaardige bomen, en het museum van de scouts en de gidsen.

QR-code podcast 5.

We lopen het parkje uit langs de poort, en ook daar zien we weer een sluis, om het peil van het water onder controle te houden. En dat is maar goed ook, want toen die zondvloed in Pepinster en Verviers raasde, stond het water in Leuven ook heel hoog. Gelukkig hebben we in het gehucht Egenhoven (langsheen de straat die “lange staart” heet) een wachtbekken, waar overtollig water kan opgehouden worden. En nog hogerop, in Neerijse, ligt het grote natuurgebied “de Doode Bemde”, waar de Dijle rustig doorslingert, vlotjes uit haar oevers kan treden, en het water in de omliggende weiden kan laten insijpelen. Maar je kan je best indenken hoe belangrijk sluisen zijn, om het water soms op te houden!

We komen in de Karel van Lotharingenstraat, en gaan naar rechts naar de Vismarkt. Die steken we helemaal diagonaal over, nemen even de verkeersvrije Mechelsestraat, en meteen naar rechts de Wandelingenstraat. We steken de Dirk Boutsiaan aan de bushalte over, en volgen de Dijle die aan onze rechterhand loopt.

Aan het pleintje, juist voor de Brusselsestraat, staat een beeld van een rare vent: Paep Thoon. Loop er eens rond, en kijk wat hij met zijn hand (en zijn duim) doet op zijn rug... de deugniet.

Even links, en dan rechts: de Wieringstraat, even meedraaien naar rechts en dan naar links de Drinkwaterstraat volgen... waardoor we terug uitkomen "aan de oever van de Dijle, op het Helleputteplein", tijd voor een hapje en een drankje.

We weten nu wat klimaatlingen zijn, hoe belangrijk maar ook gevaarlijk water kan zijn, dat niet iedereen zomaar toegang heeft tot drinkwater, dat watervervuiling een probleem is... Maar waar liggen de oplossingen? Stap je nog even mee? Een uurtje maar, en meteen ontdek je een van de mooiste groene pareltjes van Leuven...

We nemen weer recht voor ons de Waaistraat, maar nemen dan de Minderbroedersstraat even naar links, en dan de Parijsstraat naar rechts. We lopen tot aan het Damiaanplein, en gaan nog even rechtdoor: de Schapenstraat. We nemen de eerste rechts: de Redingenstraat.

Rechts van ons: het CAW, het Centrum voor Algemeen Welzijn. Zo'n centrum helpt mensen met al hun vragen en problemen die te maken hebben met welzijn: persoonlijke problemen, relatieproblemen, financiële, juridische, administratieve of materiële problemen. Iedereen kan er terecht... ook asielzoekers om wegwijs te raken in de papierenwinkel, de mogelijkheden voor asielaanvragen... maar ook voor hulp naar huisvesting.

Naast de CAW bestaat er in elke gemeente een OCMW, een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. De wet zegt immers: "Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening om iedereen in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. OCMW's hebben tot opdracht om deze dienstverlening te verzekeren". Amai! Een OCMW moet dus iedereen helpen die zich op het grondgebied van de gemeente bevindt. Sommige balorige gemeenten zorgen er dan ook voor dat vluchtelingen en andere hulpbehoevenden vlug naar elders overgebracht worden, zodat ze er zelf niet meer moeten voor zorgen. Schande gewoon! Niet zo in Leuven, maar eigenlijk zou Leuven ook kunnen zeggen: "naast de (internationale) erkenning als vluchteling volgens het verdrag van de Verenigde Naties (mensen op de vlucht voor vervolging op grond van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of behoren tot een groep die niet beschermd wordt) en/of voor geweld (oorlog), erkennen wij ook (en bieden wij hulp) aan mensen die op de vlucht zijn voor de gevolgen van de klimaatcrisis". Zou kunnen...

Naast deze officiële instanties, kan je natuurlijk ook zelf wat doen! Begin maar met te betogen of te sympathiseren voor het klimaat. Laat de auto staan, neem de fiets en de trein, eet minder vlees, zet de verwarming een graadje lager en trek een trui aan... Want als we blijven CO2 uitstoten, gaat de aarde opwarmen, de ijskappen en de gletsjers smelten, het zeeniveau stijgen, en hele gebieden en (ook bewoonde) eilanden komen onder (zilt, zout) zeewater. En wat gaan die inwoners doen, denk je? Vluchten natuurlijk, vluchten voor het klimaat: klimaatlingen!

Aan de tweede brug over de Dijle (met rechts een samenvloeiing van Dijle-armen) groeten we even de Dijle-eend (met drinkwater!), en gaan dan naast de haag, links van de Dijle, het padje in. We volgen tot we links een doorgang in de muur zien, en het Dijleparkje binnenwandelen. We nemen het pad rechts en lopen het hele parkje rond, of

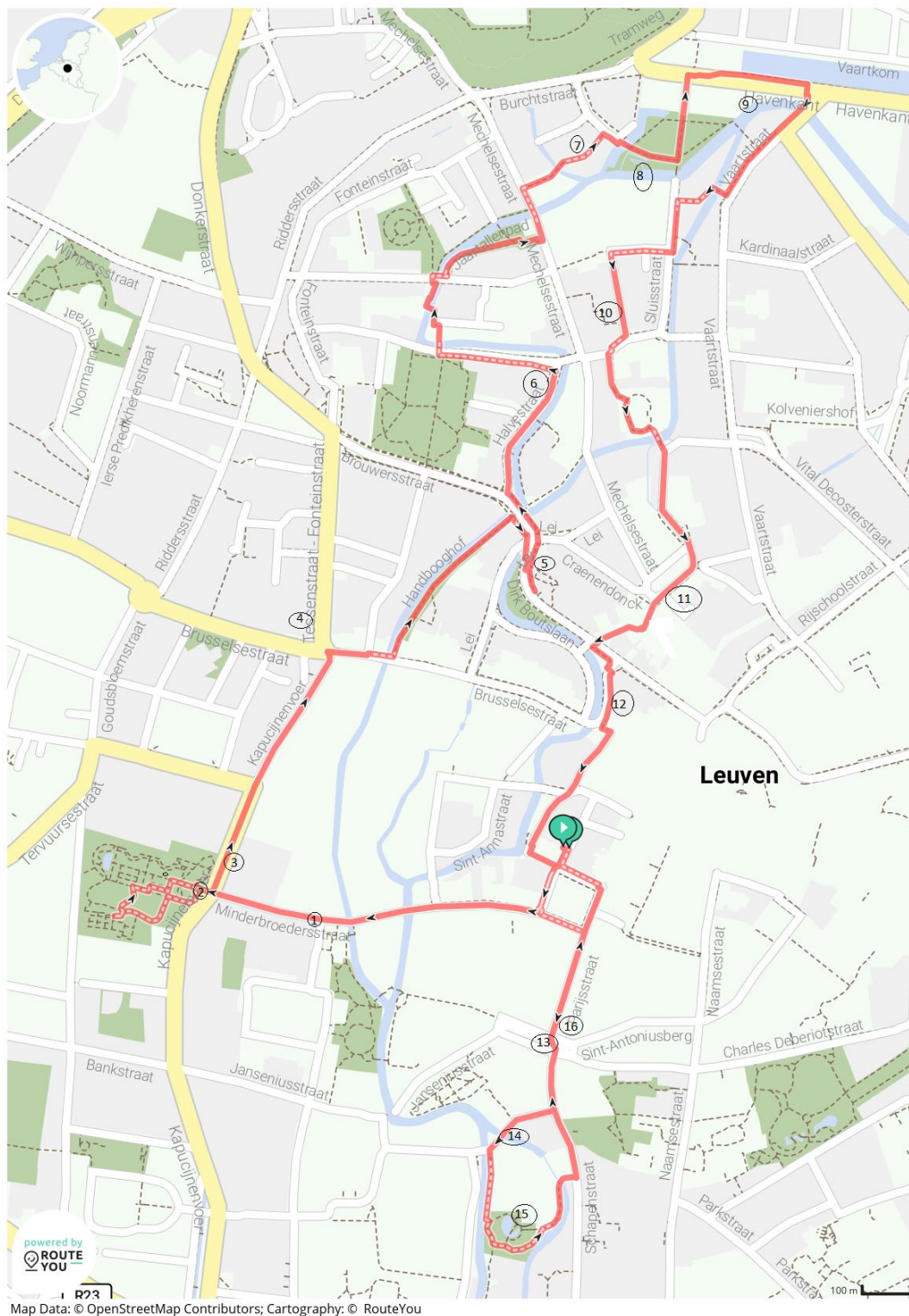

lopen even naar het prieeltje links, of over de brug. Aan de overkant van waar we het parkje binnenkwamen, zien we een experimentele installatie op (alweer) een andere arm van de Dijle. Men heeft getracht om hier elektriciteit op te wekken op waterkracht. Want dat is natuurlijk ook belangrijk: energie opwekken via natuurlijke hulpbronnen: zon (zonnepanelen), wind (windmolens), en waterkracht. Tussen het Groot Begijnhof en de Redingenstraat stonden ooit 7 watermolens! Allemaal zonder stookolie, gas of steenkool, want die stoten alle CO₂ uit!

We verlaten het parkje in de Schapenstraat, dat we links inslaan. Rechtover huisnummer 30 kan je de trapjes nemen van de Wolvenpoort, en kom je in een andere groene oase, die uitgaat op de Naamsestraat. En vandaar kunnen we dan weer doorsteken naar het stadspark... Maar da's voor een volgende keer!

Nu lopen we de Schapenstraat verder af. Op het Damiaanplein lopen we bijna rechtdoor, de Parijsstraat in, en even na Oxfam (bookshop en wereldwinkel) nemen we links de Sint-Barbarastraat en komen weer...

“aan de oever van de Dijle, op het Helleputteplein, aan 't café van heel de wereld, waar we altijd welkom zijn”

FOTOZOEKTOCHT : waar zie je volgende afbeeldingen? zet de juiste letter bij het juiste nummer op de kaart.

A

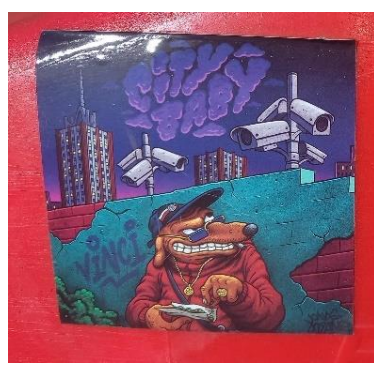
B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

ANTWOORDSTROOK : Wandeling water en klimaat... in Leuven

Zet de foto met de juiste letter bij het juiste nummer op de kaart:

1:	5:	9:	13:
2:	6:	10:	14:
3:	7:	11:	15:
4:	8:	12:	16:

Mijn naam en mailadres: